

Ale ani dnes, po tolika letech, mi není úplně jasné, jaký je mezi mnou a rytmem vztah. Možná ho určuje moje mysl a tělo se mu podřídí, ale spíš se mi zdá, jako by rytmus byl jakýmsi nadosobním principem, kterému se mysl i tělo oddávají společně.

Ne vždy je dostupný, někdy se od něj vychyžuji a cítím, že se ky-mácím jako nákladák na hrbolaté polní cestě. Ale když se do něj stre-fím, splynu s ním v hypnotickém souladu a nesmím ho dráždit přemýšlením o něm, nebo mi unikne.

Tanci jsem se vždycky spíš vyhýbal, možná proto, že mi přišlo div-né, že se mám hýbat do rytmu, který mi diktuje někdo jiný, ale rozu-mím tomu, proč lidé při tanci upadají do transu. Rytmus v nás spí ja-ko prehistorická šelma, a jakmile ji probudíme, zmocní se nás.

Běh přes překážky

Rytmus se zjevuje všude, kam se podíváte. Využívají ho ryby, ptáci a všichni běžci v živočišné říši, na jeho principu vznikají vlny a pulzu-je v něm vesmír. A dokonce i při psaní skládám slova a věty do rytmu, aby o sebe nezakopávaly.

Při běhu díky rytmu ušetřím spousty energie. Ale současně je mou slabinou, protože se z něj dá lehce vypadnout a těžko se do něj vrací. Nejlepší běžci porázejí soupeře právě tím, že je vyvedou z ryt-mu, když při závodech najednou zrychlí. Nasadit nový rytmus bez přípravy je hodně vyčerpávající a často už bývá pozdě.

I proto je jednou z nejtěžších atletických disciplín běh na tři kilo-metry přes překážky včetně vodního příkopu. Dopad do vody vás úpl-ně vyhodí z rytmu a vyhrávají ti, kteří se do něj dokážou co nejdřív vrátit. Já jsem se o takový běh nikdy ani nepokusil, protože vím, že jsem na rytmu příliš závislý.

Je mou výhodou i slabinou. Když mě soupeř v tenisu vyvede z ryt-mu, většinou prohraju. A nejsem sám. I profesionální tenisté, kte-ří dokážou odpalovat míčky ďábelskou rychlostí, prohrají se slabším soupeřem, který je dokáže rozhodit změnami rytmu.

V rytmu koní

No a potom jsou tu koně, kteří běží ve vlastním rytmu, diktují vám ho, a když nechcete spadnout, musíte s ním splynout. Cval je technic-ky lehký, protože koňský hřbet se hýbe v rytmu pomalých mořských vln a jezdec má dost času houpat se v souladu s nimi.

Jiné je to při klusu, kdy se koňský hřbet hýbe, jako když vítr rozče-ří hladinu jezera, a natřásat se s každou vlnkou je dost nepohodlné. Proto jezdci vždycky jednu vlnu vynechají a dosedají na každou dru-hou. Vypadá to elegantně, ale je to docela těžké, zvláště když nemáte dostatečně vyvinutý cit pro rytmus.

Viděl jsem začátečníky, kteří se učili klusat na koni. Ti nejtalento-vanější, kteří jsou zpravidla i dobrými tanečníky, přišli na princip ryt-mu koňského klusu za hodinu, někteří to nezvládli ani za měsíc. Jako kdyby do sebe nikdy úplně nezapadli.

Zakladatel žánru eseje Michel de Montaigne píše o tom, jak do se-be nezapadá jeho vlastní tělo: „V tanci, hře s míčem a v zápase jsem byl schopný dosáhnout jen velmi povrchní a běžné zdatnosti, v plavá-ní, šermu, krasojízdě a skoku vůbec žádné. Ruce mám tak nemotorné, že nedokážu zvládat ani vlastní písemnosti.“

Soulad je o to těžší, že ani koně nemají stejný smysl pro rytmus. Někteří klušou plynule jako proudící řeka, jiní připomínají peřeje, každou chvíli mění krok a zakopávají, jako kdyby do sebe ani jejich těla nikdy pořádně nezapadla.

Montaigne, který na svých cestách putoval na koni celé týdny, vě-děl, jak důležité je mít dobrého koně. „Kůň, který se mnou vydržel první denní pochod, mi nikdy neselhal,“ píše. Jsem si jistý, že tako-vý kůň měl vysoce vyvinutý smysl pro rytmus, jímž vyvažoval Monta-ignovu nemotornost.

Jezdci – nebo spíš jezdkyně, protože těch je dnes většina – si do-kážou povídat o koních, na které nasedli, celé hodiny. Jednomu hřbet poskakuje jako šicí stroj, druhý má klus tak plynulý, jako by s vámi plaval ve vodě. Na dalším je to jízda na traktoru, tamten cupitá nakří-vo a jeho cval? No prostě hrůza!

Hypnotická jednota

Sladit se s rytmem koně může být pro někoho těžké, ale dá se to na-učit a hlavně – je to nevyhnutelné, když se na něm chcete udržet. Ryt-mus má ovšem tu zvláštní vlastnost, že se pokouší o soulad, i když to nevyhnutelné není.

Každý běžec, podobně jako kůň, má jedinečnou délku kroku a ryt-mus běhu. Ale navzdory tomu jsem v mládí během tréninků několi-krát zažil ohromující soulad ve skupině běžců, když jsme všichni bě-želi ve stejném rytmu. Stalo se to vždycky v poslední fázi dlouhého